

ภาพลักษณ์นักการเมืองสตรี
ที่ถูกนำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์

วจีภรณ์ อามิตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-681-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

IMAGES OF WOMEN POLITICIANS
PORTRAYED IN NEWSPAPER IN 1998

Miss wajeeporn Arthonmitr

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Graduate School

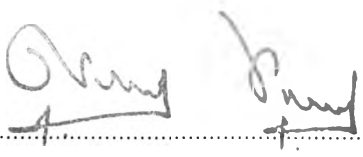
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

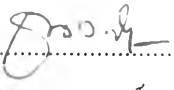
ISBN 974-331-681-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ภาพลักษณ์ของนักการเมืองสตรีที่ถูกนำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์
โดย นางสาว วจิภรณ์ อาทรมิตร
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ พัทณี เขยจรรยา

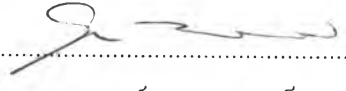
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวัต บุญลือ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ พัทณี เขยจรรยา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชูบดินทร์ เบ็ญจรงค์กิจ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโมยิต)

การวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงภาพลักษณ์ของนักการเมืองสตรีที่ถูกนำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์
วชิรณี อัทรมิตร : ภาพลักษณ์ของนักการเมืองสตรีที่ถูกนำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์
(IMAGES OF WOMEN POLITICIANS PORTRAYED IN NEWSPAPER
IN 1998) อ.ที่ปรึกษา : รศ.พัชนี เขยจรรยา, 161 หน้า. ISBN 974-331-681-7.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงภาพลักษณ์ของนักการเมืองสตรี ทิศทางในการเสนอข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองสตรีของหนังสือพิมพ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคัดเลือกข่าวของหนังสือพิมพ์ ตลอดจนเพื่อทราบถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของนักการเมืองสตรี โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับนักการเมืองสตรีที่ถูกนำเสนอในหนังสือพิมพ์ปี พ.ศ.2542 โดยศึกษาจากหนังสือพิมพ์จำนวน 6 ฉบับ แบ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายวัน 3 ฉบับคือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน และหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ 3 ฉบับคือ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ฐานสัปดาห์วิจารณ์ และเนชั่นสุดสัปดาห์ และการใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) นักหนังสือพิมพ์ทั้ง 6 ฉบับ ฉบับละ 3 คน ซึ่งสรุปผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน

ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวเกี่ยวกับนักการเมืองสตรีถูกนำเสนอในรูปแบบของข่าวย่ออย่างมากที่สุด ประเภทของข่าวที่นำเสนอเป็นข่าวการเมืองการปกครองมากที่สุด รองลงมาคือ ข่าวเด็กและสตรี โดยที่มีการนำเสนอบทบาทและฐานะของนักการเมืองสตรีใน 5 บทบาทคือ รัฐมนตรี/สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, แม่/ลูก/ภรรยา, ผู้นำ/แกนนำทางการเมือง, สมาชิกคณะกรรมการการสามัญสภาผู้แทนราษฎร และบทบาทฐานอื่น ๆ นักหนังสือพิมพ์ใช้สรรพนามที่แสดงถึงบุคลิกภาพ วุฒิภาวะ และลักษณะงาน เรียกแทนชื่อของนักการเมืองสตรี หนังสือพิมพ์ที่นำเสนอข่าวของนักการเมืองสตรีมากที่สุดคือ ไทยรัฐ และฐานสัปดาห์วิจารณ์ และภาพลักษณ์นักการเมืองสตรีที่ถูกนำเสนอมีลักษณะเป็น บวก มากที่สุด

- ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์เจาะลึก พบว่า ในสายตาของนักหนังสือพิมพ์ ภาพลักษณ์ของนักการเมืองสตรีมีลักษณะเป็นกลางมากที่สุด และมีบทบาทการทำงานเพื่อเด็กและสตรีมากที่สุด ปัจจัยและอิทธิพลที่มีต่อการทำงานคือ นโยบายของพรรคการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง เงื่อนไขทางสังคม ปัจจัยที่มาจากตัวนักการเมืองสตรีเอง สำหรับปัจจัยและอิทธิพลที่เอื้อต่อการทำงานของนักการเมืองสตรีคือ พื้นฐานทางครอบครัว การยอมรับจากสังคม ความเชี่ยวชาญด้านวิชาการและอาชีพ ตลอดจนความสัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองและผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ส่วนปัจจัยและอิทธิพลที่มีต่อการคัดเลือกข่าวและนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์มี 4 ประการคือ นโยบายและหลักการของหนังสือพิมพ์ การแข่งขันกันในตลาดหนังสือพิมพ์ และอิทธิพลจากภายนอก จรรยาบรรณและความรับผิดชอบต่อสังคม โดยที่หนังสือพิมพ์มีบทบาทในการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของนักการเมืองสตรีคือ เผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชน รายงานข้อเท็จจริงตรวจสอบดูแลการทำงานของนักการเมืองสตรี สะท้อนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการทำงานของนักการเมืองสตรี และประการสุดท้ายคือ บทบาทในการชี้นำสังคม

ภาควิชา ...การประชาสัมพันธ์.....
สาขาวิชา ...นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....
ปีการศึกษา ...2541.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

##408 52937 28 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : WOMEN POLITICIANS / IMAGES OF WOMEN POLITICIANS / NEWSPAPER

WAJEEPORN ARTHONMITR : IMAGES OF WOMEN POLITICIANS PORTRAYED IN NEWSPAPER

IN 1998. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.PATCHANEE CHEYJUNYA. 161 pp.

ISBN 974-331-681-7.

The objectives of this research are : to study images of women politicians, to study directions of the news presentation and factors which influence the news selection process of newspapers and lastly to study the roles of newspaper in role development and function of women politicians. This research used both content analysis and In-depth Interview techniques. Daily and weekly newspapers were analyzed. Those are Thai Rath, Daily News, Matchon, Siam Rath Subda Wijarn, Dhan Subda Wijarn and Nation Sud-Subda. Eighteen journalists were given In-depth Interview. The research results are reported into two parts.

The Content Analysis sounds that women politicians news were mostly portrayed in the form of classified news. There was mostly presented in political news. Newspaper portrayed five roles and status of them as follow : 1. cabinet member/member of parliament 2. mother/wife/daughter 3. leader of political party 4. committee member of the parliament and 5. another roles and status. Journalists used nickname (designations) which showed their personalities, maturities (adulthood) and type of work and activity. Thai Rath and Dhan Subda Wijarn presented news about women politicians more than others. Images of these woman politicians were presented positive.

The In-depth Interview technique revealed that in the journalists' opinions; images of women politicians were neutral and their roles were to work for children and women. Factors and influences, which affected their activities, are political party policy, political culture, social condition and themselves. Factors and influences, which supported their activities, were family background, social acceptance, academic and professional expertise and political party relationships as well as their local influence network.

However factors and influence affected the news selection process and presentation of the newspapers were principle and policy of the newspaper themselves competition within their own newspaper circulation, external influences and lastly their own ethical and social responsibility. The newspaper's roles in development and functions of women politicians are to educate the society, reporting fact, to keep surveillance on their activities, reflecting people's opinion on their performance and lastly their role to lead the society.

ภาควิชา...การประชาสัมพันธ์.....

สาขาวิชา...นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....

ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต..... วังอรณี อานนท์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่อคณาจารย์ที่ปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

ตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยได้ประสบการณ์ในการทำงานที่ประทับใจจากความช่วยเหลือ และคำแนะนำจาก รศ.พัชนี เขยจรรยา อาจารย์ที่ปรึกษาที่เข้าใจและเมตตาต่อลูกศิษย์ของท่านเป็นอย่างมาก และยินดีให้คำปรึกษาในทุกละเวลาที่ผู้วิจัยประสบปัญหา รวมทั้ง รศ.ดร.ธนวดี บุญลือ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ และ รศ.อุบลวรรณ ปิติพัฒนาโฆษิต กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำที่เจ็บแสบและคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์อย่างมากกับผู้วิจัยขอขอบคุณหนังสือพิมพ์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้สัมภาษณ์ โดยเฉพาะพี่เอ อนันต์ จากฐานเศรษฐกิจ คุณเป๊ยก และเพื่อนทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยทราบซึ่งถึงคำที่น่าใจ

และที่ละเลยมิได้คือ พี่ ๆ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำเป็นอย่างดี

ท้ายสุดขอขอบพระคุณ พ่อ แม่ พี่ ๆ โดยเฉพาะพี่ตุ๊กตา พี่หงส์ และหนูที่ให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน และคอยให้กำลังใจเสมอมา ซึ่งถ้าปราศจากบุคคลเหล่านี้ ผู้วิจัยคงจะมาถึงตรงนี้ได้ งานเขียนครั้งนี้เป็นงานด้านวิชาการชิ้นแรก และชิ้นที่มีความหมายมากที่สุดในชีวิตของผู้วิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้และให้โอกาสผู้วิจัยได้ทำงานที่มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับผู้วิจัย

วชิภรณ์ อามิตร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.4 นิยามศัพท์.....	8
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยผู้นับถือนิกาย.....	10
2.2 แนวคิดของทฤษฎี System Approach.....	11
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจิตสำนึกด้านเพศ.....	12
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์.....	13
2.5 หนังสือพิมพ์กับการเมือง.....	15
2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับสื่อมวลชน.....	17
2.7 แนวคิดเรื่องภารกิจหน้าที่ของสื่อมวลชนในการพัฒนาประเทศ.....	17
2.8 แนวคิดเรื่อง การกำหนดหัวข้อเรื่องโดยสื่อมวลชน.....	17
2.9 แนวคิดเรื่อง นายประยุทธ์ท้าวสาร.....	20
2.10 แนวคิดและทฤษฎีการวิเคราะห์เนื้อหา.....	21
2.11 แนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์.....	24
2.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
3 ระเบียบวิธีวิจัย และการเก็บข้อมูล.....	33
3.1 การวิเคราะห์เนื้อหา.....	33
3.2 แบบบันทึกข้อมูล.....	35
3.3 เกณฑ์การบันทึกข้อมูล.....	37

3.4	หน่วยของการวิเคราะห์.....	38
3.5	การทดสอบความเชื่อมั่นในการลงรหัส.....	38
3.6	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
3.7	สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	39
3.8	การสัมภาษณ์เจาะลึก.....	40
4	ผลการวิจัย.....	41
4.1	ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา.....	41
4.2	ส่วนที่ 2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก.....	54
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	93
5.1	สรุปผลการวิจัย ส่วนที่1.....	94
5.2	สรุปผลการวิจัย ส่วนที่2.....	97
5.3	สรุปผลการวิจัย.....	113
5.4	อภิปรายผล.....	116
5.5	ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	135
	รายการอ้างอิง.....	137
	ภาคผนวก.....	140
	ภาคผนวก ก.....	140
	ภาคผนวก ข.....	141
	ประวัติผู้วิจัย.....	161